

dr inż. Teresa Nowogródzka
prof. dr hab. Krystyna Pieniak-Lendzion
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych

Propozycje ofert gospodarstw agroturystycznych a oczekiwania konsumentów

Proposals offers agritourism farms and consumer expectations

Streszczenie: *Celem opracowania była analiza ofert gospodarstw agroturystycznych i ich wpływ na zainteresowanie nimi gości tych gospodarstw. Badania przeprowadzono w gospodarstwach agroturystycznych z terenu powiatu siedleckiego. Badania empiryczne przeprowadzone zostały wśród właścicieli gospodarstw agroturystycznych, a także turystów wypoczywających w tych gospodarstwach. Metodą badań był sondaż diagnostyczny z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety. Analizowane gospodarstwa proponowały bogatą ofertę usług, na którą składały się przede wszystkim: usługi noclegowe, gastronomiczne oraz usługi związane ze świadczeniem wypoczynku turystyczno-rekreacyjnego, a także produkty, jak np. żywność ekologiczna. Badania wykazały, że najczęstszym powodem wyboru spędzenia wolnego czasu w gospodarstwach agroturystycznych, wskazywanym przez respondentów, jest: cisza, świeże powietrze, możliwość aktywnego spędzenia czasu oraz niski koszt wypoczynku.*

Słowa kluczowe: agroturystyka, oferta gospodarstw agroturystycznych, bariery rozwoju gospodarstw agroturystycznych, żywność ekologiczna, produkty ekologiczne, oczekiwania turystów.

Abstract: *The aim of the study was to analyze the offers of agritourism farms and their impact on the visitors, who were interested in visiting these farms. The research was conducted in agritourism farms from the county of Siedlce. The empirical researches were conducted among the owners of agritourism farms, as well as tourists resting in these farms. A diagnostic survey using a questionnaire was the method of research. A wide range of services was proposed by analyzed farms. It contained mainly: accommodation services, catering and services provided tourism and leisure, and products, such as organic food. The research has shown that the most common reasons for choosing agritourism farm for spending free time there, as indicated by the respondents, are: silence, fresh air, possibility of spending free time actively and low cost of holiday.*

Keywords: agrotourism, agritourism farms offer, barriers to the development of agrotourism farms, organic food, organic products, expectations of tourists.

Wstęp

Agroturystyka to szczególna forma wypoczynku, która jest powiązana z wsią i rolnictwem. Z takiego rodzaju turystyki korzystają najczęściej mieszkańcy dużych miast, którzy są znużeni wielkomiejskim życiem, hałasem i zanieczyszczeniami. Duża część gospodarstw agroturystycznych ma niepowtarzalny charakter, na który składają się między innymi: niezwykła oferta przy-

gotowana specjalnie dla turystów, infrastruktura turystyczna oraz zaangażowanie gospodarzy.

Formami aktywności turystyczno-rekreacyjnej najczęściej wybieranymi przez turystów, a występującymi w ramach agroturystyki oraz turystyki wiejskiej są m.in.: spacer, wycieczka, marsz i bieg dla zdrowia, turystyczna wędrówka, zabawy i gry ruchowe, rekreacyjne przejażdżki rowerowe, jazda konna, pływanie, wędkarstwo¹.

Wyjątkowość agroturystyki polega na tym, że turyści mają możliwość uczestniczenia w codziennym życiu wiejskim, wykonując prace rolnicze, poznając tradycje i zwyczaje z tym związane. Obcowanie z naturą stwarza warunki do wyciszenia się, a także sprzyja powstawaniu nowych pomysłów.

W gospodarstwach agroturystycznych istnieje możliwość spożywania zdrowej żywności, przygotowywanej na bazie produktów ekologicznych, najczęściej wyprodukowanych w tychże gospodarstwach. Ekologiczne sposoby produkcji żywności mają na celu zapewnienie ochrony zdrowia społeczeństwa, a także środowiska oraz tworzenie zrównoważonego systemu pod względem:

- ekologicznym, czyli nieingerującym negatywnie w środowisko,
- ekonomicznym, w dużym stopniu niezależnym od nakładów zewnętrznych,
- społecznym, ułatwiającym rozwój wsi oraz rolnictwa².

Według E. Tyran produkcja oraz oferowanie do sprzedaży albo w ramach oferty agroturystycznej lokalnych specjalów, nigdzie niespotykanych wyrobów kulinarnych rodzi szansę na uatrakcyjnienie oferty turystycznej regionu, poszerzenie źródeł dochodów gospodarstw rolnych oraz utrzymania lokalnej tożsamości i odrębności³.

Dużym atutem gospodarstw agroturystycznych jest proponowanie potraw regionalnych. Sięgając do obfitej skarbnicy tradycyjnych smaków, zachęca się do przyjazdu turystów poszukujących nie tylko zdrowych, lecz też nietypowych, a głównie specyficznych dla danego regionu produktów żywnościowych⁴.

„Zdrowe odżywianie” staje się coraz ważniejsze dla człowieka, gdyż żywność modyfikowana genetycznie zawiera składniki pochodzenia chemicznego, które wpływają w negatywny sposób na ludzkie zdrowie i życie. Skażone środowisko i zanieczyszczona żywność mogą być przyczyną złego samopoczucia, a także powodować poważne choroby, m.in.: układu trawienia, krwionośnego, immunologicznego oraz mogą powodować powstawanie nowotworów.

Termin „żywność ekologiczna” często bywa stosowany zamiennie z nazwą „zdrowa żywność”. Pierwsza z definicji określa żywność certyfikowaną,

---

¹ J. Sikora, *Agroturystyka: przedsiębiorczość na obszarach wiejskich*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa, 2012, s. 163.

² www.ecoportal.com.pl.

³ D. Orłowski, M. Woźniczko, *Żywnościowe produkty regionalne i tradycyjne jako szansa rozwoju agroturystyki*, [w:] G.A. Ciepela, J. Sosnowski, *Agroturystyka – moda czy potrzeba?*, Monografie nr 80, Wyd. Akademii Podlaskiej, Siedlce, 2007, s. 234

⁴ www.malopolskie.pl.

druga jest z reguły tylko nazwą powstałą dla celów marketingowych i nie posiada żadnych ustalonych standardów⁵.

Żywność ekologiczna to żywność uzyskana z artykułów roślinnych bądź też zwierzęcych, które wytwarzane są w obrębie gospodarstwa ekologicznego, czyli takiego, w którym unika się korzystania z pestycydów, nawozów sztucznych, regulatorów wzrostu oraz suplementów żywnościowych. W takim gospodarstwie prowadzona jest stała kontrola metod produkcji, a nie tylko produktu finalnego. Jakość wytworzonych produktów zależy zarazem od warunków środowiska przyrodniczego, jak i od trybu ich produkcji⁶.

Zgodnie z przepisami Rozporządzenia Unii Europejskiej nr 2029/91 z 24 czerwca 1991 roku za produkty ekologiczne mogą być uznane:

- a) nieprzetworzone produkty rolne wytwarzane z roślin, jak również zwierzęta oraz nieprzetworzone produkty pochodzące od zwierząt, które zostały uzyskane zgodnie z założeniami produkcji i kontroli,
- b) produkty, które przeznaczone są do konsumpcji przez człowieka, składające się przeważnie z jednego bądź więcej składników pochodzenia roślinnego, a także artykuły przeznaczone do spożycia przez ludzi, zawierające komponenty pochodzenia zwierzęcego, które zostały uzyskane zgodnie z normami produkcji ekologicznej⁷.

Badania i obserwacje wskazują, że żywność ekologiczna wpływa korzystnie na zdrowie. Ludzie spożywający żywność produkowaną metodami ekologicznymi są bardziej wytrzymali na zmęczenie, obciążenie układu nerwowego oraz psychiki, a także na nasilające się bodźce chorobotwórcze⁸.

W całej Unii Europejskiej obowiązuje stosowanie jednego logo (tzw. euroliść), którym to oznacza się żywność ekologiczną (rysunek 1)⁹.

Rysunek 1. Europejskie logo żywności ekologicznej

Źródło: <http://ec.europa.eu>

W opracowaniu przedstawiono ofertę trzech gospodarstw agroturystycznych, a także opisano, na czym polegają usługi z tym związane, zwane usłu-

⁵ www.wikipedia.org.pl

⁶ www.ecoport.com.pl,

⁷ H. Runowski, *Ograniczenia i szanse rolnictwa ekologicznego*, Wyd. SGGW, Warszawa, 1996, s. 64-65

⁸ <http://www.egoturystyka.pl>.

⁹ www.wikipedia.org.pl.

gami agroturystycznymi. Są one zbiorem złożonym, produktem turystycznym w postaci pakietu; jest to wieloczynnikowy zbiór walorów i elementów zagospodarowania, tworzący jednorodną treściowo, chociaż elastyczną co do elementów składowych ofertę. Do składowych ofert turystycznych Drzewiecki zalicza między innymi: jakość środowiska przyrodniczego, atrakcyjne cechy budynku mieszkalnego, „wiejskość” i klimatyczność oraz walory kulturowe otoczenia (Drzewiecki, 2009)¹⁰.

Materiał i metody

Badania dotyczące oferowanych usług w gospodarstwach agroturystycznych na terenie woj. siedleckiego przeprowadzono przy użyciu narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. Badanie było anonimowe, nieingerujące w sferę prywatności respondentów. Pytania zawarte w ankiecie sformułowano w sposób umożliwiający uzyskanie bogatego zasobu informacji co do oferowanej propozycji gospodarstw agroturystycznych oraz oczekiwań klientów i spodziewanych efektów. Badaniem ankietowym objęto grupę 60 gości, którzy przebywali w trzech gospodarstwach agroturystycznych w powiecie siedleckim, tj. u Pana Ireneusza Kozłowskiego w Jagodnem, Tomasza Zielińskiego w Stoku Wiśniewskim i w gospodarstwie Państwa Izabeli i Emira Chaleckich „Pod Starą Czereśnią” w Stoku Wiśniewskim. Dla potrzeb opracowania w dalszej części używane będą określenia skrócone: nazwiska właścicieli gospodarstw agroturystycznych lub nazwa gospodarstwa. Gospodarstwo Pana Ireneusza Kozłowskiego w Jagodnem – skrót Jagodne, gospodarstwo Pana Tomasza Zielińskiego w Stoku Wiśniewskim – skrót Tomasz Zielińskiego, gospodarstwo Państwa Chaleckich w Stoku Wiśniewskim – skrót „Pod Starą Czereśnią”.

Wyniki badań i ich omówienie

Charakterystyka respondentów

Pośród ankietowanych około 65% stanowiły kobiety, pozostali – to mężczyźni (ok. 35%). Najlicniejszą grupę respondentów odwiedzających gospodarstwa agroturystyczne stanowili respondenci w przedziale wiekowym 45-55 lat, stanowili oni około 50% respondentów. Około 25% stanowiły osoby w przedziale wiekowym 26-45 lat, zaś najmniej liczną grupę respondenci w wieku powyżej 60 lat. Można zauważyć, że wzrasta popularność tej formy wypoczynku wśród osób z grupy wiekowej 45-55 lat oraz 26-45 lat. Może to wynikać z faktu, iż te grupy respondentów intensywnie zajmujące się pracą zawodową, potrzebują swoistej „oazy spokoju i ciszy”, dość mają wielkomiejskiego gwaru, zatłoczonych plaż. Dlatego też w gospodarstwach agroturystycznych znajdują doskonałe warunki do wypoczynku oraz oderwania się od codziennej rzeczywistości. Najczęstszym powodem, dla którego najstarsza

---

¹⁰ M. Drzewiecki, *Agroturystyka współczesna w Polsce*, Wyd. Wyższej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku, Gdańsk 2009.

grupa respondentów korzysta najrzadziej z agroturystyki, są kłopoty finansowe, związane z ich zbyt niskimi emeryturami/rentami.

Gospodarstwa Jagodne oraz gospodarstwo Pana Tomasza Zielińskiego odwiedziło najwięcej osób w wieku od 46 do 65 lat, odpowiednio 55% i 45%. Drugą grupę odwiedzających stanowiły osoby w przedziale wiekowym 26-45 lat. Natomiast w ostatnim gospodarstwie największą liczbę turystów stanowiły osoby w wieku 26-45 lat.

Analizując dane, dotyczące poziomu wykształcenia badanych osób, należy stwierdzić, że najliczniejszą grupę stanowią respondenci z wykształceniem wyższym (około 47%) oraz wykształceniem średnim (około 40%). Najmniej liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym. Poziom wykształcenia może świadczyć o stopniu świadomości respondentów; im wyższy poziom wykształcenia, tym bardziej świadomi są respondenci roli i wpływu na ich jakość życia sposobu spędzania wolnego czasu, a także sposobu odżywiania się. Osoby lepiej wykształcone z reguły także więcej zarabiają, a to daje im możliwość między innymi korzystania z oferty gospodarstw agroturystycznych.

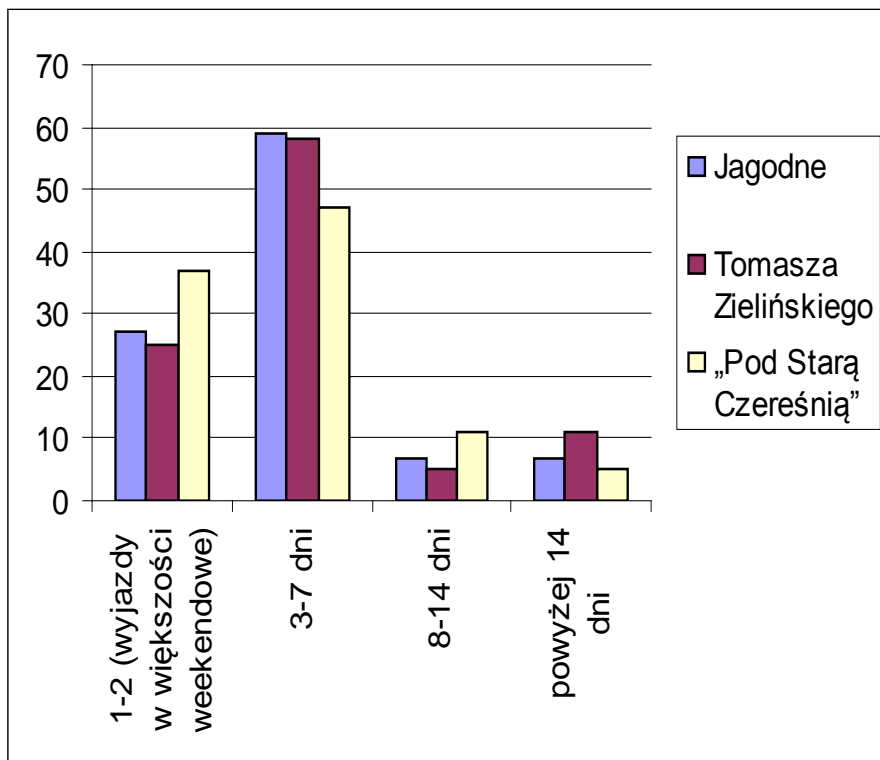
Zdecydowana większość respondentów biorących udział w badaniu, jako miejsce zamieszkania wskazała miasto mające powyżej 200 tys. mieszkańców – gospodarstwo w Jagodnem (około 47%) oraz miasta do 50 tys. mieszkańców – gospodarstwo Tomasza Zielińskiego (około 45%). Najmniej ankietowanych pochodziło ze wsi (około 5%), wypoczywali oni w gospodarstwie „Pod Starą Czereśnią”.

Sposób spędzania wolnego czasu preferowany przez respondentów

Na podstawie analizy danych, zawartych w kwestionariuszu ankiety stwierdzono, że największą grupę stanowili respondenci korzystający z oferty agroturystycznej razem z rodziną (około 75%). Najliczniej z taki sposób odpoczywali respondenci w gospodarstwie Tomasza Zielińskiego. Na drugim miejscu towarzyszami wypoczynku na wsi są znajomi. Natomiast najmniej osób korzysta z tej formy turystyki indywidualnie. Wynika z tego, że respondenci preferują odpoczynek w gronie rodziny, znajomych, gdyż w ich towarzystwie czują się najlepiej i w takim gronie lubią spędzać swój wolny czas.

Respondenci najczęściej decydują się na pobyt w gospodarstwach agroturystycznych przez okres 3-7 dni (około 50% respondentów). Znacząca grupa ankietowanych preferowała odpoczynek w gospodarstwach agroturystycznych w weekendy (około 30%), natomiast najmniejszym zainteresowaniem cieszyły się dłuższe, powyżej 8-dniowe pobyty w tych gospodarstwach (wykres 2).

Ankietowani najczęściej korzystali z usług analizowanych gospodarstw agroturystycznych w okresie letnim (ponad 60% respondentów), zdecydowanie mniejsza grupa korzystała z oferty w sezonie wiosennym i jesiennym (po około 20%), zaś sezon zimowy nie sprzyja tej formie wypoczynku, tylko około 7% ankietowanych decyduje się na odpoczynek w zimie. W opinii respondentów wypoczynek letni jest zdecydowanie bardziej atrakcyjny, gdyż większość czasu można wtedy spędzić na świeżym powietrzu.

Rysunek 2. Czas korzystania przez respondentów z usługi analizowanych gospodarstw agroturystycznych

Źródło: wyniki badań własnych.

Analizowana grupa respondentów wskazała przyczyny, które były powodem ich wyboru wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych. Powody te były nieco zróżnicowane w poszczególnych gospodarstwach; w Jagodnym do najbardziej cenionych należały odpowiednio: cisza, spokój, dobre powietrze (około 34% wskazań), następnie walory przyrodnicze oraz możliwość aktywnego spędzania czasu (po około 17%), a także stosunkowo niski koszt pobytu (13%). Podobne motywy kierowały wyborem respondentów w gospodarstwie Tomasz Zielińskiego, z tym że najwięcej wskazań dotyczyło kolejno: niskiego kosztu pobytu (25%), walorów przyrodniczych (18%), ciszy i spokoju (17%), możliwości aktywnego spędzania czasu (15%) oraz możliwości korzystania ze zdrowej żywności (13%). W gospodarstwie „Pod Starą Czereśnią” najważniejsze dla respondentów były: cisza, spokój, dobre powietrze (około 30% wskazań), zdrowa żywność (23%), a także niski koszt pobytu (15% wskazań). Najmniej istotnymi powodami do korzystania z pobytu w analizowanych agrogospodarstwach dla wszystkich respondentów okazało się poznawanie nowych ludzi i kultury (po około 2% wskazań). Szczegółowe dane zawarto w tabeli 1.

Tabela 1. Motywy wyboru wypoczynku na wsi przez respondentów

Lp.	Powody wyboru wypoczynku na wsi	Gospodarstwa agroturystyczne		
		Jagodne	Tomasza Zielńskiego	„Pod Starą Czeręsią”
		% badanych		
1.	Cisza, spokój, świeże powietrze	34	17	30
2.	Możliwość aktywnego spędzania czasu	17	15	8
3.	Poznanie nowych ludzi i kultury	2	2	3
4.	Zdrowa żywność	8	13	23
5.	Niski koszt wypoczynku	13	25	15
6.	Walory przyrodnicze miejscowości	17	18	7
7.	Walory kulturowe	7	7	12
8.	Inne względy	2	3	2

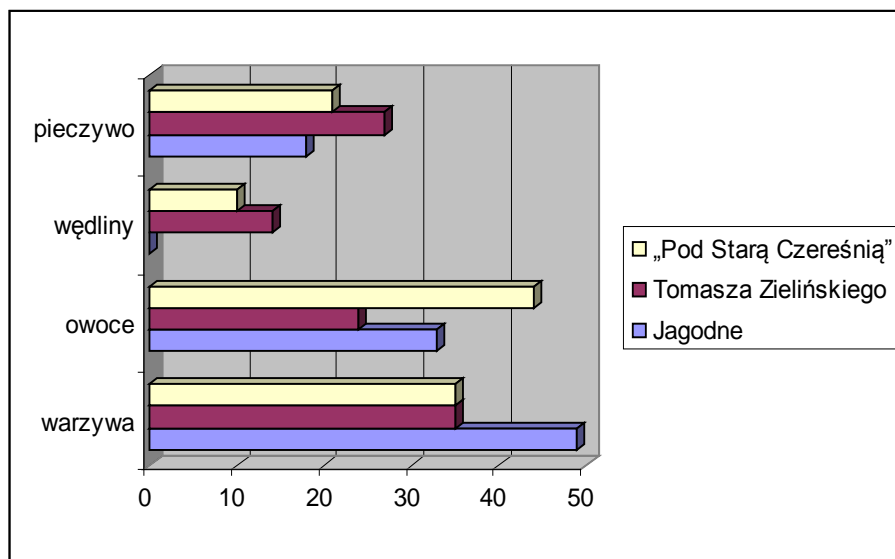
Źródło: wyniki badań własnych.

Oferta analizowanych gospodarstw agroturystycznych

Analizowane gospodarstwa proponują bogatą ofertę usług, na którą składają się przede wszystkim: usługi noclegowe, gastronomiczne oraz usługi związane ze świadczeniem wypoczynku turystyczno-rekreacyjnego, a także produktów, jak np. żywność ekologiczna.

Należy zauważyć, że przy konsumpcji żywności ekologicznej ważną rolę pełnią konsumpcyjne zwyczaje respondentów, a więc sposób odżywiania się przez cały rok, a nie tylko w czasie wypoczynku; około 60% ankietowanych spożywa taką żywność w domu. Do najchętniej spożywanych ekologicznych produktów ankietowani zaliczyli: wędliny (około 35%), owoce i warzywa (około 25%), a także pieczywo (około 20%). Najrzadziej spożywane były przez respondentów nabiał i sery (około 5%).

We wszystkich analizowanych agrogospodarstwach istniała możliwość spożywania ekologicznej żywności, wyprodukowanej w tychże gospodarstwach i znaczna grupa respondentów z tego skorzystała. Gospodarstwa wytwarzały przede wszystkim warzywa i owoce, a także pieczywo i wędliny (wędlin nie produkowało gospodarstwo Jagodne), dane te przedstawiono na rysunku 3.

Rysunek 3. Rodzaj żywności ekologicznej produkowanej w analizowanych gospodarstwach

Źródło: wyniki badań własnych.

Respondenci wskazali, z jakich usług przy okazji wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych najbardziej lubią korzystać. Były to: jazda konno, bryczką (około 30%), jazda rowerowa (około 15%), a następnie możliwość skorzystania ze sprzętu wodnego, w tym z kajaków (16%), a także możliwość uczestniczenia w zorganizowanych ogniskach i imprezach integracyjnych (15%). Mniejszym zainteresowaniem cieszyły się: zbieranie jagód, grzybów (10%), gry i zabawy na boisku (6%), a także place zabaw dla dzieci (5%). Najmniej respondentów było zainteresowanych spacerami, łowieniem ryb czy też możliwością uczestnictwa w pracach polowych.

W analizowanych gospodarstwach zarówno oferta, jak też same potrzeby respondentów były bardziej zróżnicowane. W gospodarstwie Jagodne największym zainteresowaniem cieszyły się kolejno: jazda konno i bryczką (32%), ogniska oraz imprezy integracyjne (23%), a także zbieranie grzybów i jagód (15%). Stosunkowo niewielkie zainteresowanie wzbudziła jazda rowerem i spacerami (po 11%) czy łowienie ryb (8%).

W gospodarstwie Tomasz Zielińskiego także na pierwszym miejscu pod względem zainteresowania ankietowanych znalazła się jazda konno i bryczką (21%), ogniska i imprezy integracyjne (19%), a także gry i zabawy na boisku (18%). Nieco mniejsze zainteresowanie respondenci okazali placami zabaw dla dzieci (13%) czy spacerami (12%).

W gospodarstwie „Pod Starą Czereśnią” respondenci najbardziej zainteresowali się jazdą konno i bryczką (29%), ogniskami i imprezami integracyjnymi (25%), zbieraniem grzybów i jagód (24%), a także spacerami (22%). Opisane dane zostały szczegółowo przedstawione w tabeli 2.

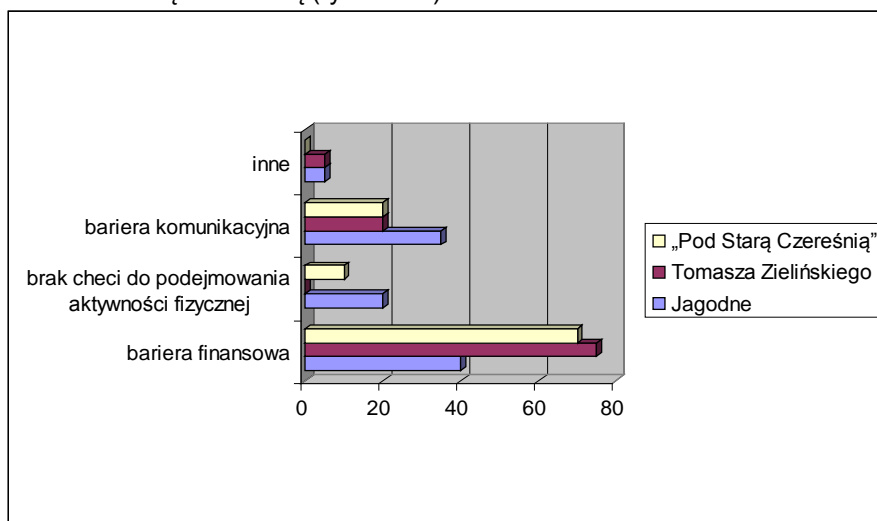
Tabela 2. Usługi towarzyszące w analizowanych gospodarstwach

Lp.	Usługi towarzyszące	Gospodarstwa agroturystyczne		
		Jagodne	Tomasza Zielińskiego	„Pod Starą Czereśnią”
		% badanych		
1.	Place zabaw dla dzieci	0	13	0
2.	Jazda konna, bryczka	32	21	29
3.	Rowery	11	0	0
4.	Spacery	11	12	22
5.	Gry i zabawy na boisku, plaży	0	18	0
6.	Ogniska, imprezy integracyjne	23	19	25
7.	Łowienie ryb	8	7	0
8.	Zbieranie grzybów, jagód	15	10	24

Źródło: wyniki badań własnych.

Badania wykazały, że respondenci najbardziej zainteresowani byli aktywnymi formami spędzania czasu, ponieważ dostarczały one „dreszczyku emocji”, pomagały się odstresować, a także miały wpływ na podniesienie kondycji fizycznej.

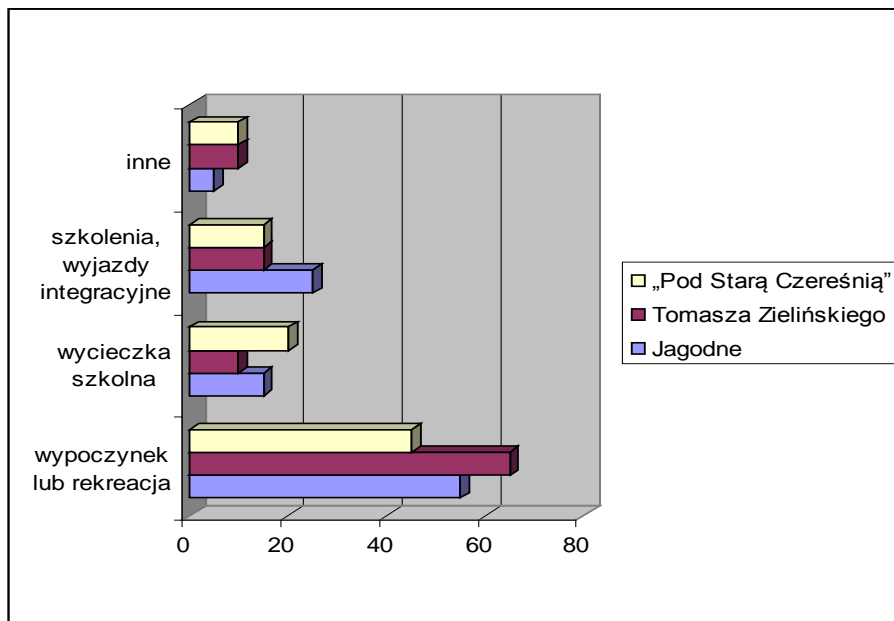
Jako najistotniejszą barierę w korzystaniu z agroturystyki respondenci wskazali barierę finansową (rysunek 4).

Rysunek 4. Bariery uczestnictwa respondentów w gospodarstwach agroturystycznych

Źródło: wyniki badań własnych.

Z przeprowadzonych wywiadów wynika, że najpoważniejszą barierą, na którą napotykają właściciele gospodarstw agroturystycznych, są przepisy prawne oraz bariera finansowa, utrudniająca dostosowanie oferty agroturystycznej do potrzeb klientów – gości gospodarstw agroturystycznych. Jako główny powód pobytu w gospodarstwach agroturystycznych respondenci wskazali wypoczynek lub rekreację (około 45%), znacznie mniej osób łączy agroturystykę ze szkoleniami, wyjazdami integracyjnymi oraz wycieczkami szkolnymi (po niecałe 15%), co przedstawiono na rysunku 5.

Rysunek 5. Cele wyjazdu respondentów do gospodarstw agroturystycznych

Źródło: wyniki badań własnych

Oczekiwania respondentów dotyczące ofert gospodarstw agroturystycznych

Z analizy przeprowadzonych badań wynika, że oczekiwania turystów były nieco odmienne dla poszczególnych agrogospodarstw. W gospodarstwie Jagodne najważniejsze dla respondentów były w kolejności: świeże powietrze i wiejska cisza (23%), bezpośredni kontakt z naturą (20%) oraz poprawa zdrowia i kondycji fizycznej (17%). W gospodarstwie Tomasz Zielińskiego najważniejsze dla ankietowanych gości okazały się: świeże powietrze i wiejska cisza (28%), poprawa zdrowia i kondycji fizycznej (25%), nauka gotowania, pieczenia i innych prac domowych (13%) oraz bezpośredni kontakt z naturą (12%). Najważniejszymi wymaganymi kryteriami dla gospodarstwa „Pod Starą Czereśnią” były: degustacja miejscowych produktów żywnościowych (20%), a także świeże powietrze i wiejska cisza (19%) oraz nauka gotowania, pieczenia i innych prac domowych (19%).

Najmniej istotne dla respondentów okazały się: domowa atmosfera, a także wiejska kuchnia i wspólne posiłki z gospodarzami. Dane zostały przedstawione w tabeli 3.

Tabela 3. Oczekiwania turysty wobec gospodarstwa agroturystycznego

Lp.	Oczekiwania turysty wobec gospodarstwa agroturystycznego	Gospodarstwa agroturystyczne		
		Jagodne	Tomasza Zielińskiego	„Pod Starą Czereśnią”
		% badanych		
1.	Specyficzna domowa atmosfera	3	5	9
2.	Czas dla rodziny	10	5	11
3.	Świeże powietrze, wiejska cisza	23	28	19
4.	Bezpośredni kontakt z naturą	20	12	9
5.	Poprawa zdrowia i kondycji fizycznej	17	25	7
6.	Domowa wiejska kuchnia i wspólne posiłki z gospodarzami	10	5	6
7.	Nauka gotowania i pieczenia oraz wykonywania prac domowych	12	13	19
8.	Degustacja miejscowych produktów żywnościowych	5	7	20

Źródło: wyniki badań własnych.

Podsumowanie

Analizowane gospodarstwa agroturystyczne kierują do swoich gości bogatą ofertę dotyczącą wypoczynku turystyczno-rekreacyjnego. Najbardziej rozwiniętą ofertę wypoczynkową posiada gospodarstwo Tomasza Zielińskiego, są to: przejazdy bryczką, ogniska oraz gry i zabawy na boisku. Nieco mniej form wypoczynku w swojej ofercie posiada gospodarstwo w Jagodnem, gdzie najbardziej popularnymi formami były: jazda konno oraz bryczką, rowerem, a także ogniska. Najslabszą ofertę posiada gospodarstwo „Pod Starą Czereśnią”, oferowane są tu tylko cztery formy wypoczynku; może z tego wynikać, że to gospodarstwo jest nastawione przede wszystkim na usługi noclegowe.

We wszystkich analizowanych gospodarstwach goście mogli skorzystać z różnorodnych propozycji dotyczącej możliwości zdrowego odżywiania się. Oferowano żywność ekologiczną, często wytworzoną w tychże gospodarstwach. Ta propozycja znacznie wzbogacała ofertę analizowanych gospodarstw agroturystycznych.

Najczęstszym powodem wyboru spędzenia wolnego czasu w gospodarstwach agroturystycznych, wskazywanym przez respondentów, jest: cisza,

świeże powietrze, możliwość aktywnego spędzenia czasu oraz niski koszt wypoczynku.

Z przeprowadzonych badań wynika, że respondenci w trakcie pobytu w gospodarstwach agroturystycznych chcieliby spędzać swój wolny czas aktywnie; najchętniej uczestniczyliby w: jeździe konno, przejażdżce bryczką.

Na podstawie przeprowadzonego wywiadu stwierdzono, że właściciele gospodarstw agroturystycznych borykają się z barierami prawnymi (przepisy i rozporządzenia dotyczące przede wszystkim ewidencji, przepisów sanitarnych) oraz barierami finansowymi. Nie wszyscy rolnicy wiedzą, że istnieją różnorodne formy wsparcia agroturystyki, nie zawsze wiedzą, gdzie szukać pomocy i jak z niej skorzystać. Dlatego bardzo pomocne wydaje się kierowanie bogatszego niż dotychczas zasobu informacji do rolników, chcących zajmować się lub rozszerzać swoją ofertę agroturystyczną.

Bibliografia

Drzewiecki M., *Agroturystyka współczesna w Polsce*, Wydawnictwo Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku, 2009.

Orłowski D., Woźniczko M., *Żywnościowe produkty regionalne i tradycyjne jako szansa rozwoju agroturystyki*, [w:] G.A. Ciepiela, J. Sosnowski, *Agroturystyka – moda czy potrzeba?*, Monografie nr 80, Wyd. Akademii Podlaskiej, Siedlce 2007.

Runowski H., *Ograniczenia i szanse rolnictwa ekologicznego*, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 1996.

Sikora J., *Agroturystyka: przedsiębiorczość na obszarach wiejskich*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2012.

www.ecoportal.com.pl

www.malopolskie.pl

www.wikipedia.org.pl

www.ecoportal.com.pl

<http://www.egoturystyka.pl>

www.wikipedia.org.pl